Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 4. junija 2020*

„Predhodno odločanje – Pristojnost, priznavanje in izvrševanje sodnih odločb v preživninskih zadevah – Uredba (ES) št. 4/2009 – Člen 41(1) – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Uredba (EU) št. 1215/2012 – Člen 24(5) – Naslov, ki je razglašen za izvršljivega in s katerim je bila ugotovljena preživninska terjatev – Zahteva za ustavitev izvršilnega postopka – Pristojnost sodišča države članice izvršitve“

V zadevi C-41/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Amtsgericht Köln (okrajno sodišče v Kölnu, Nemčija) z odločbo z dne 14. januarja 2019, ki je na Sodišče prispela 23. januarja 2019, v postopku

FX

proti

GZ, ki jo na podlagi zakona zastopa njena mati,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Prechal, predsednica senata, L. S. Rossi (poročevalka), sodnica, J. Malenovský, F. Biltgen in N. Wahl, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Bobek,

sodna tajnica: M. Krausenböck, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 27. novembra 2019,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za FX H. W. Junker, Rechtsanwalt,

– za GZ, ki jo na podlagi zakona zastopa njena mati, B.,

– za nemško vlado J. Möller, M. Hellmann in U. Bartl, agenti,

– za poljsko vlado B. Majczyna, R. Stańczyk in S. Żyrek, agenti,

– za portugalsko vlado L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros in S. Duarte Afonso, agenti,

* Jezik postopka: nemščina.

– za Evropsko komisijo M. Wilderspin in M. Heller, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 27. februarja 2020

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago, na eni strani, Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (UL 2009, L 7, str. 1) in, na drugi strani, člena 24(5) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med FX s stalnim prebivališčem v Nemčiji in njegovo mladoletno hčerko GZ, ki jo je zakonito zastopala njena mati in ki ima stalno prebivališče na Poljskem, glede pristojnosti predložitvenega sodišča za odločanje o tožbi, s katero je FX vložil ugovor za ustavitev izvršbe preživninske terjatve, katere dolžnik je.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba št. 4/2009

3 V uvodnih izjavah od 9 do 11, 30 in 44 Uredbe št. 4/2009 je navedeno:

„(9) Preživninski upravičenec bi moral imeti možnost, da v državi članici zlahka pridobi sodno odločbo, ki bo neposredno izvršljiva v drugi državi članici brez nadaljnjih formalnosti.

(10) Za dosego tega cilja bi bilo smotrno oblikovati instrument Skupnosti na področju preživninskih obveznosti, v katerem bi bile združene določbe o sporih o pristojnosti, koliziji zakonov, priznavanju in izvršljivosti, izvrševanju, pravni pomoči in sodelovanju med osrednjimi organi.

(11) Področje uporabe te uredbe bi moralo zajeti vse preživninske obveznosti, ki izhajajo iz družinskega razmerja, starševstva, zakonske zveze ali svaštva, da bi zagotovili enako obravnavo vseh preživninskih upravičencev. Za namene te uredbe bi bilo treba ‚preživninsko obveznost' razlagati kot avtonomen pojem.

[…]

(30) Za hitrejšo izvršitev sodne odločbe, izdane v državi članici, ki jo zavezuje […] protokol [o pravu, ki se uporablja za preživninske obveznosti, podpisan 23. novembra v Haagu, odobren v imenu Evropske skupnosti s Sklepom Sveta 2009/941/ES z dne 30. novembra 2009 (UL 2009, L 331, str. 17)] v drugi državi članici, bi bilo treba omejiti razloge za zavrnitev ali odložitev izvršbe, ki bi jih zavezanec lahko uveljavil zaradi čezmejnega značaja preživninskega zahtevka. Omejitev ne bi smela vplivati na razloge za zavrnitev ali odložitev izvršbe, ki so predvideni po nacionalnem pravu in niso nezdružljivi z razlogi iz te uredbe, kot je na primer poravnava dolga s strani zavezanca med izvršbo ali zaščiteni del določenega premoženja.

[…]

(44) S to uredbo bi bilo treba spremeniti Uredbo [Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42)], in sicer z nadomestitvijo tistih določb v njej, ki se uporabljajo za preživninske zadeve. Države članice bi morale ob upoštevanju prehodnih določb iz te uredbe v preživninskih zadevah od začetka uporabe te uredbe namesto določb Uredbe (ES) št. 44/2001 uporabljati določbe o priznavanju, izvršljivosti in izvrševanju odločb in o pravni pomoči iz te uredbe.“

4 Člen 1(1) Uredbe št. 4/2009 določa:

„Ta uredba se uporablja za preživninske obveznosti, ki izhajajo iz družinskih razmerij, starševstva, zakonske zveze ali svaštva.“

5 Člen 2 te uredbe določa:

„1. V tej uredbi:

1. ‚sodna odločba‘ pomeni sodno odločbo v preživninskih zadevah, ki jo izda sodišče države članice, ne glede na to, kako je sodna odločba poimenovana, na primer sklep, sodba, odredba ali sklep o izvršitvi […];

[…]

4. ‚država članica izvora‘ pomeni državo članico, v kateri je bila […] izdana sodna odločba […];

5. ‚država članica izvršitve‘ pomeni državo članico, v kateri se zahteva izvršitev sodne odločbe […];

[…]“

6 Člen 3 navedene uredbe določa:

„V državah članicah ima sodno pristojnost v preživninskih zadevah:

(a) sodišče kraja, kjer ima tožena stranka običajno prebivališče, ali

(b) sodišče kraja, kjer ima upravičenec običajno prebivališče […]

[…]“

7 Člen 8 navedene uredbe, naslovljen „Omejitev pristojnosti“, v odstavku 1 določa:

„Če je sodna odločba izdana v državi članici ali državi pogodbenici Haaške konvencije [o mednarodni izterjavi preživnine otrok in drugih oblik družinskih preživnin, sklenjene 23. novembra v Haagu, ki je bila v imenu Unije odobrena s Sklepom Sveta 2011/432/EU z dne 9. junija 2011 (UL 2011, L 192, str. 39)], v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, zavezanec ne more sprožiti postopka za spremembo odločbe ali izdajo nove odločbe v nobeni drugi državi članici, dokler ima upravičenec običajno prebivališče v državi, v kateri je bila sodna odločba izdana.“

8 Poglavje IV Uredbe št. 4/2009, naslovljeno „Priznavanje, izvršljivost in izvrševanje sodnih odločb“, je razdeljeno na tri oddelke in se med drugim uporablja za izvrševanje sodnih odločb v preživninskih zadevah. V skladu s členom 16 Uredbe št. 4/2009 se oddelek 1, ki združuje člene od 17 do 22 te uredbe, uporablja za sodne odločbe, izdane v državi članici, ki jo zavezuje Haaški protokol o pravu, ki

se uporablja za preživninske obveznosti, oddelek 2, ki zajema člene od 23 do 38 navedene uredbe, se uporablja za odločbe, izdane v državi članici, ki jih ta protokol ne zavezuje, medtem ko oddelek 3, v katerem so zajeti členi od 39 do 43 te uredbe, vsebuje skupne določbe za vse odločbe.

9 Člen 41 Uredbe št. 4/2009, naslovljen „Postopek in pogoji izvršitve“, ki je v oddelku 3 poglavja IV te uredbe, določa:

„1. Ob upoštevanju določb te uredbe postopek izvršitve sodnih odločb, izdanih v drugi državi članici, ureja pravo države članice izvršitve. Sodna odločba, ki je izdana v državi članici in je izvršljiva v državi članici izvršitve, se izvrši pod enakimi pogoji kot sodna odločba, izdana v tej državi članici izvršitve.

[…]“

10 Člen 42 navedene uredbe določa:

„Sodne odločbe, izdane v državi članici, v nobenem primeru ni dovoljeno preverjati glede vsebine v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, izvršljivost ali izvršitev.“

11 Člen 64(2) Uredbe št. 4/2009 določa:

„Pravica javne institucije, da nastopa v imenu fizične osebe, ki je upravičena do preživnine, oziroma da zahteva povračilo nadomestila, ki je bilo upravičencu izplačano namesto preživnine, se ureja z zakonodajo, ki velja za institucijo.“

Uredba št. 1215/2012

12 V uvodni izjavi 10 Uredbe št. 1215/2012 je navedeno:

„Področje uporabe te uredbe bi moralo zajemati vse glavne civilne in gospodarske zadeve, razen točno opredeljenih zadev, zlasti preživninskih obveznosti, ki bi jih bilo treba izključiti iz področja uporabe te uredbe zaradi sprejetja Uredbe [št. 4/2009]“.

13 Člen 1 Uredbe št. 1215/2012 določa:

„1. Ta uredba se uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah, ne glede na naravo sodišča. […]

2. Ta uredba se ne uporablja za:

[…]

(e) preživninske obveznosti, ki izhajajo iz družinskih razmerij, starševstva, zakonske zveze ali svaštva;

[…]“

14 Člen 24 Uredbe št. 1215/2012, ki je umeščen v oddelek 6 poglavja II te uredbe, naslovljen „Izključna pristojnost“, določa:

„Ne glede na stalno prebivališče strank so izključno pristojna naslednja sodišča države članice:

[…]

5. v postopkih v zvezi z izvršitvijo sodnih odločb sodišča države članice, v kateri je bila sodna odločba izvršena ali naj bi bila izvršena.“

Nemško pravo

ZPO

15 Člen 767 Zivilprozessordnung (zakonik o civilnem postopku) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (BGBl. 2007 I, str. 1781, v nadaljevanju: ZPO), z naslovom „Zahteva za ustavitev izvršilnega postopka“ določa:

„(1) Dolžniki morajo ugovore, ki se nanašajo na zahtevek, ugotovljen s sodbo, vložiti s tožbo pri prvostopenjskem sodišču, ki obravnava zadevo.

(2) Take ugovore, podane s tožbo, je dopustno vložiti le, če razlogi, na katerih temeljijo, niso nastali pred zaključkom ustne obravnave, ki je bila v skladu z določbami tega zakona zadnja priložnost za uveljavljanje ugovorov, in jih torej ni več mogoče uveljavljati.

(3) Dolžnik, ki mora vložiti tožbo, mora uveljavljati vse ugovore, ki bi jih lahko uveljavljal v času vložitve tožbe.“

FamFG

16 Člen 120 Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (zakon o postopku v družinskih in nepravdnih zadevah; v nadaljevanju: FamFG), naslovljen, „Izvršba“, določa:

„(1) Izvršba v zadevah v zvezi z zakonskimi in družinskimi spori poteka v skladu z določbami [ZPO], ki se nanašajo na izvršitev sodne odločbe.

[…]“

AUG

17 Člen 40 Auslandsunterhaltsgesetz (zakon o uveljavljanju preživninskih zahtevkov v razmerju do tujih držav) z dne 23. maja 2011 (BGBl. 2011 I, str. 898, v nadaljevanju: AUG) določa:

„(1) Če je treba izvršitev dovoliti na podlagi izvršilnega naslova, sodišče odloči, da mora biti izvršilni naslov opremljen s potrdilom o izvršljivosti […]“.

18 Člen 66 AUG, naslovljen „Zahteva za ustavitev izvršilnega postopka“, določa:

„(1) Če je odločba tujega organa izvršljiva v skladu z Uredbo št. 4/2009 brez postopka eksekvature ali če je razglašena za izvršljivo v skladu z navedeno uredbo […], lahko dolžnik vloži ugovore zoper zahtevek v postopku v skladu s členom 120(1) [FamFG] v povezavi s členom 767 [ZPO]. Če je odločba dejansko sodna odločba, se ta uporablja le v obsegu, v katerem razlogi, na katerih temeljijo ugovori, niso nastali pred izdajo odločbe.

[…]

(3) Zahtevek v skladu s členom 120(1) [FamFG] v povezavi s členom 767 [ZPO] se vloži pri tistem sodišču, ki je odločilo o zahtevku za izdajo naloga za izvršbo. […]“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

19 S sodbo Sąd Okręgowy w Krakowie (regionalno sodišče v Krakovu (Poljska)) z dne 26. maja 2009 je bilo FX naloženo, naj svoji mladoletni hčeri GZ plačuje mesečno preživnino v višini približno 100 EUR, in sicer retroaktivno od junija 2008.

20 Amtsgericht Köln (okrajno sodišče v Kölnu, Nemčija) je na predlog GZ z dne 20. julija 2016 s sklepom z dne 27. julija 2016 odločilo, da zgoraj navedeno sodbo Sąd Okręgowy w Krakowie (okrajno sodišče v Krakovu) opremi s potrdilom o izvršljivosti.

21 Na podlagi tega naslova, razglašenega za izvršljivega, je GZ, ki jo je zakonito zastopala njena mati, začela postopek izvršbe zoper FX v Nemčiji. FX je 5. aprila 2018 pri Amtsgericht Köln (regionalno sodišče v Kölnu) vložil zahtevo za ustavitev izvršilnega postopka na podlagi člena 767 ZPO.

22 FX je v utemeljitev svoje tožbe navedel, da je bil preživninski dolg iz postopka v glavni stvari že plačan bodisi neposredno do leta 2010 bodisi – od decembra 2010 – prek preživninskega sklada (Poljska), ki mu je FX v skladu s svojimi plačilnimi zmožnostmi povrnil zneske, izplačane GZ. FX je trdil, da je bila vsekakor večina te terjatve že poplačana.

23 Predložitveno sodišče na prvem mestu dvomi o tem, ali zahteva za ustavitev izvršilnega postopka, ki jo je pri njem vložil FX, spada v njegovo mednarodno pristojnost.

24 Po eni strani to sodišče meni, da če bi bilo treba to zahtevo opredeliti kot tožbo na področju preživninskih obveznosti v smislu člena 1 Uredbe št. 4/2009, ne bi imelo nobene mednarodne pristojnosti na podlagi te uredbe, saj so namreč le poljska sodišča pristojna za preučitev ugovora, ki ga ima FX glede plačila preživninskega dolga iz postopka v glavni stvari.

25 V zvezi s tem predložitveno sodišče navaja, da del nemške doktrine meni, da je zahteva za ustavitev izvršilnega postopka iz člena 767 ZPO res opredeljena kot tožba na področju preživninskih obveznosti v smislu Uredbe št. 4/2009, ker se ugovori, navedeni v okviru take zahteve, zlasti tisti, ki se nanašajo na plačilo ali prenos terjatve, v bistvu ne nanašajo na način, kako je bila izvršba izvedena, preučeno zgolj z vidika pravice do izvršbe, temveč na izvršilni naslov kot tak. Predložitveno sodišče prav tako poudarja, da zahteva za ustavitev izvršilnega postopka funkcionalno ustreza zahtevi za spremembo sporne preživninske terjatve, za katero je bil izdan izvršilni naslov, za tako zahtevo za spremembo pa se, kot je razvidno iz člena 8 Uredbe št. 4/2009, uporabljajo pravila o pristojnosti iz te uredbe. Ta razlaga, ki jo zagovarja del nemške doktrine in ki jo predložitveno sodišče namerava sprejeti, je po njegovem mnenju edina združljiva s ciljem, ki mu sledi ta uredba, to je zagotoviti, da je preživninski upravičenec zaščiten in postavljen v privilegiran položaj z vidika pravil o pristojnosti, ne da bi se mu bilo treba pred sodišči države članice izvršitve terjatve, za katero je bil izdan izvršilni naslov, braniti pred vložitvijo zahteve za ustavitev izvršilnega postopka, katere predmet so vsebinski ugovori, ki se nanašajo na navedeno terjatev.

26 Po drugi strani predložitveno sodišče ugotavlja, da je nemški zakonodajalec, nasprotno, očitno menil, da so sodišča države članice izvršitve preživninskega zahtevka pristojna za odločanje o zahtevi za ustavitev izvršilnega postopka, kot je ta iz člena 767 ZPO, v kateri lahko dolžnik uveljavlja ugovore v zvezi s samo terjatvijo. Po mnenju predložitvenega sodišča se v skladu s prevladujočo doktrino v Nemčiji šteje tudi, da taka zahteva za ustavitev izvršilnega postopka ne spada med tožbe na področju preživninskih obveznosti v smislu Uredbe št. 4/2009, med drugim zato, ker naj bi se cilj zahtevanega pravnega varstva nanašal le na izvršitev terjatve, medtem ko naj bi obstoj izvirnega izvršilnega naslova ostal nedotaknjen.

27 Na drugem mestu, če bi moralo prevladati to drugo stališče, se predložitveno sodišče sprašuje, ali bi bilo treba zahtevo za ustavitev izvršilnega postopka, ki jo je vložil FX, opredeliti kot „postopek v zvezi z izvršitvijo sodnih odločb“ v smislu člena 24, točka 5, Uredbe št. 1215/2012.

28 Po mnenju tega sodišča sodbi z dne 4. julija 1985, AS-Autoteile Service (220/84, EU:C:1985:302), in z dne 13. oktobra 2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653), sami po sebi ne omogočata odgovora na to vprašanje. Ti sodbi naj bi bili namreč izdani v regulativnem okviru pred začetkom veljavnosti Uredbe št. 4/2009. Poleg tega naj se v skladu s členom 1(2)(e) Uredbe št. 1215/2012 ta uredba ne bi uporabljala za preživninske obveznosti.

29 Amtsgericht Köln (okrajno sodišče v Kölnu) je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali gre v primeru zahteve za ustavitev izvršilnega postopka na podlagi člena 767 [ZPO] zoper tujo odločbo o preživnini za preživninsko zadevo v smislu Uredbe [št. 4/2009]?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen, ali gre v primeru zahteve za ustavitev izvršilnega postopka na podlagi člena 767 ZPO zoper tujo odločbo o preživnini za postopek v zvezi z izvršitvijo sodnih odločb v smislu člena 24, točka 5, Uredbe [št. 1215/2012]?“

Vprašanji za predhodno odločanje

30 Predložitveno sodišče z vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali na področje uporabe Uredbe št. 4/2009 oziroma na področje uporabe Uredbe št. 1215/2012 in mednarodne pristojnosti sodišč države članice izvršitve spada zahteva za ustavitev izvršilnega postopka, ki jo je vložil preživninski zavezanec in ki je usmerjena zoper izvršitev odločbe, ki jo je izdalo sodišče države članice izvora, ki je ugotovilo to terjatev.

31 V zvezi s tem je treba na prvem mestu poudariti, da zlasti iz uvodnih izjav 10 in 11, člena 1(1) in člena 2 Uredbe št. 4/2009 izhaja, da je ta uredba instrument Evropske unije, v katerem so med drugim združene določbe o sporih o pristojnosti, koliziji zakonov, priznavanju in izvršljivosti ter o izvrševanju sodnih odločb na področju preživninskih obveznosti, ki izhajajo iz družinskih razmerij, starševstva, zakonske zveze in svaštva.

32 Zakonodajalec Unije je želel s tem instrumentom določbe s področja preživninskih zadev iz Uredbe št. 44/2001 nadomestiti z določbami, ki – ob upoštevanju posebne nujnosti, ki je značilna za poravnavanje preživninskih zahtevkov – olajšujejo postopek pred izvršitvenim sodiščem in ga tako pospešujejo (sodba z dne 9. februarja 2017, S., C-283/16, EU:C:2017:104, točka 32). Zato Uredba št. 4/2009 vsebuje poglavje IV, naslovljeno „Priznavanje, izvršljivost in izvrševanje sodnih odločb“, ki ureja zlasti izvrševanje odločb sodišč držav članic v preživninskih zadevah.

33 Uredba št. 4/2009 je tako *lex specialis* zlasti glede vprašanj o pristojnosti, pravu, ki se uporablja ter priznavanju in izvrševanju sodnih odločb na posebnem področju preživninskih obveznosti, kar potrjuje tudi Uredba št. 1215/2012, s katero je bila razveljavljena Uredba št. 44/2001. Iz člena 1(2)(e) Uredbe št. 1215/2012 v povezavi z njeno uvodno izjavo 10 namreč izhaja, da so s stvarnega področja uporabe te uredbe po sprejetju Uredbe št. 4/2009 izključene preživninske obveznosti, ki izhajajo iz družinskih razmerij, starševstva, zakonske zveze in svaštva.

34 Zato, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točkah 39 in 40 sklepnih predlogov, spor, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, ki je bil začet pri sodišču države članice (država članica izvršitve) in katerega predmet je izvršitev odločbe o preživninskih obveznostih, ki izhajajo iz družinskega razmerja, ki je bila v tej državi članici razglašena za izvršljivo in ki jo je izdalo sodišče druge države članice (država članica izvora), spada na področje uporabe Uredbe št. 4/2009, zlasti poglavja IV te uredbe.

35 Okoliščina, da nacionalno sodišče, tako kot predložitveno sodišče, odloča o zahtevi za ustavitev izvršitve odločbe sodišča države članice izvora, s katero je bila ugotovljena preživninska terjatev, ne spremeni te presoje. Kot je namreč razsodilo Sodišče, je zahteva za ustavitev izvršilnega postopka iz člena 767 ZPO tesno povezana s postopkom izvršbe (glej v tem smislu sodbo z dne 4. julija 1985, AS-Autoteile Service, 220/84, EU:C:1985:302, točka 12). Zato taka tožba, kadar se nanaša na predlog za izvršitev odločbe na področju preživninskih obveznosti, tako kot zadnjenavedena spada na področje uporabe Uredbe št. 4/2009.

36 Na drugem mestu, kar zadeva dvome, ki jih ima predložitveno sodišče glede svoje mednarodne pristojnosti – kot sodišče države članice izvršitve preživninskega zahtevka – za odločanje o zahtevi za ustavitev izvršilnega postopka, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, je treba poudariti, da čeprav Uredba št. 4/2009 v poglavju IV vsebuje več določb o izvršitvi sodnih odločb v preživninskih zadevah, se nobena od teh določb izrecno ne nanaša na pristojnost v fazi izvršitve.

37 Vendar je med določbami oddelka 3 poglavja IV Uredbe št. 4/2009, naslovljenega „Skupne določbe“, člen 41(1) te uredbe, v skladu s katerim, prvič, ob upoštevanju določb te uredbe postopek izvršitve sodnih odločb, izdanih v drugi državi članici, ureja pravo države članice izvršitve ter, drugič, se sodna odločba, ki je izdana v državi članici in je izvršljiva v državi članici izvršitve, izvrši pod enakimi pogoji kot sodna odločba, izdana v tej državi članici izvršitve.

38 Iz te določbe Uredbe št. 4/2009 implicitno in nujno izhaja, da zahteva, ki je tesno povezana s postopkom izvršitve sodne odločbe, ki jo je izdalo sodišče države članice izvora, ki je ugotovilo preživninsko terjatev, kakršna je zahteva za ustavitev izvršilnega postopka iz postopka v glavni stvari, tako kot sam predlog za izvršitev navedene odločbe spada v pristojnost sodišč države članice izvršitve.

39 V zvezi s tem bi bilo zlasti v nasprotju s cilji – na katere je bilo opozorjeno v točki 32 te sodbe – olajšanja in nujnosti, ki jima sledi Uredba št. 4/2009, predvsem s sistemom, v katerega je umeščen člen 41(1) te uredbe, če bi pristojno sodišče države članice izvršitve, potem ko se je nanj obrnil preživninski upravičenec, da bi dosegel izvršitev odločbe, ki je bila razglašena za izvršljivo v tej državi članici, moralo v vsakem primeru ugotoviti, da ni pristojno za odločanje o zahtevi za ustavitev izvršilnega postopka, v korist sodišča države članice izvora, ker je zadnjenavedeno sodišče – kot sodišče države članice prebivališča preživninskega upravičenca – v skladu s členom 3(b) Uredbe št. 4/2009 v najboljšem položaju za zagotovitev varstva tega upravičenca.

40 Sodišče je namreč po eni strani razsodilo, da bližina med pristojnim sodiščem in preživninskim upravičencem ni edini cilj Uredbe št. 4/2009 (sodba z dne 18. decembra 2014, Sanders in Huber, C-400/13 in C-408/13, EU:C:2014:2461, točka 40). Namen zadnjenavedene uredbe je tudi zagotovitev učinkovitega izvajanja sodne oblasti, ne le z vidika optimizacije organizacije sodstva, ampak tudi z vidika interesa strank, ne glede na to, ali gre za tožečo ali toženo stranko, da se med drugim zagotovi enostaven dostop do sodnega varstva in predvidljivost pravil o pristojnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 18. decembra 2014, Sanders in Huber, C-400/13 in C-408/13, EU:C:2014:2461, točka 29).

41 Po drugi strani posledica obveznosti, ki bi bila naložena sodišču države članice izvršitve, da se v vsakem primeru izreče za nepristojno za odločanje o zahtevi za ustavitev izvršilnega postopka, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, v korist sodišča države članice izvora, ki je ugotovilo preživninsko terjatev, ne bi bila to, da bi bila izterjava mednarodnih preživninskih zahtevkov enostavnejša v skladu z enim od glavnih ciljev, ki jim sledi Uredba št. 4/2009, temveč bi, nasprotno, za stranke to povzročilo precejšnjo izgubo časa in velike dodatne stroške (glej v tem smislu sodbo z dne 18. decembra 2014, Sanders in Huber, C-400/13 in C-408/13, EU:C:2014:2461, točka 41).

42 Iz tega izhaja, da je sodišče države članice izvršitve, ki odloča o predlogu za izvršitev odločbe, ki jo je izdalo sodišče države članice izvora in ki je ugotovilo preživninsko terjatev, na podlagi Uredbe št. 4/2009, zlasti njenega člena 41(1), pristojno za odločanje o zahtevi za ustavitev izvršilnega postopka, če je ta tesno povezana s predlogom za izvršbo, vloženim pri njem.

43 V zvezi s tem je treba dodati, da v postopku v glavni stvari zahteva za ustavitev izvršilnega postopka temelji na trditvi tožeče stranke, da je zadevni dolg preživnine v velikem delu že plačala bodisi neposredno bodisi posredno prek preživninskega sklada.

44 Čeprav je Sodišče pristojno, da predložitvenemu sodišču posreduje koristne elemente razlage Uredbe št. 4/2009 v zvezi s takim razlogom za ugovor, je izključno predložitveno sodišče pristojno za presojo dejstev in dokazov, ki so jih stranke v postopku v glavni stvari predložile v utemeljitev svojih trditev.

45 Kot je generalni pravobranilec navedel v točki 78 sklepnih predlogov, je razlog, ki se nanaša na plačilo dolga, eden od razlogov, ki se običajno upoštevajo v fazi izvršbe, kot je poleg tega poudarjeno v uvodni izjavi 30, drugi stavek, Uredbe št. 4/2009, v kateri je navedeno, da je poravnava dolga s strani zavezanca med izvršbo eden od razlogov za zavrnitev ali odlog izvršbe, ki so določeni v nacionalnem pravu in ki niso nezdružljivi s to uredbo.

46 Če je bila sodna odločba izdana v državi članici, v kateri ima upravičenec običajno prebivališče, namen takega razloga, na katerega se zavezanec v podporo zahtevi za ustavitev izvršilnega postopka sklicuje pred sodiščem države članice izvršitve, ni niti spremeniti to sodno odločbo ali pridobiti novo sodno odločbo v tej državi članici v smislu člena 8 Uredbe št. 4/2009 niti predlagati, naj se navedena sodna odločba vsebinsko preuči v navedeni državi članici v smislu člena 42 navedene uredbe.

47 Zahteva za ustavitev izvršilnega postopka, ki temelji na tem razlogu, je namreč tesno povezana s postopkom izvršbe, ker je njen namen zgolj izpodbijati znesek, za katerega je odločba, s katero je bila ugotovljena preživninska terjatev, še vedno izvršljiva, na podlagi dokazov, ki jih predloži dolžnik v zvezi z zatrjevanim plačilom svojega dolga, pri čemer mora sodišče države članice izvršitve presoditi tako dopustnost kot utemeljenost teh dokazov.

48 Poleg tega v postopku v glavni stvari iz določb člena 66 AUG izhaja, da lahko preživninski zavezanec ugovarja le na podlagi okoliščin, ki so nastale po sprejetju odločbe, s katero je bila ugotovljena preživninska terjatev. Take določbe torej izključujejo, da bi bilo mogoče okoliščine, na katere se je pred sodiščem države članice izvora skliceval zavezanec za preživninsko terjatev ali na katere bi se lahko skliceval, veljavno uveljavljati v podporo zahtevi za ustavitev izvršilnega postopka.

49 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec v bistvu navedel v točkah od 79 do 81 sklepnih predlogov, presoje iz točk 46 in 47 te sodbe ne omaja poseg – v zadevi v glavni stvari – javnega organa, kot je preživninski sklad, ki v postopku v glavni stvari vstopi namesto zavezanca do preživninskega upravičenca.

50 V taki zadevi se namreč poseg takega organa, ki je poleg tega določen v členu 64(2) Uredbe št. 4/2009, nanaša le na postopke za plačilo preživninskega dolga in na dokaze, ki jih je dolžnik predložil sodišču države članice izvršitve v podporo svoji trditvi, da je svoj dolg plačal posredno. Tak poseg ne vpliva na vsebino odločbe sodišča države članice izvora, ki je ugotovilo preživninsko terjatev.

51 Ob upoštevanju vseh zgoraj navedenih preudarkov je treba na zastavljeni vprašanji odgovoriti:

– Uredbo št. 4/2009 je treba razlagati tako, da na njeno področje uporabe in v mednarodno pristojnost sodišč države članice izvršitve spada zahteva za ustavitev izvršilnega postopka, ki jo je vložil preživninski zavezanec in ki je usmerjena zoper izvršitev odločbe, ki jo je izdalo sodišče države članice izvora in ki je ugotovilo to terjatev, ki je tesno povezana s postopkom izvršbe.

– Na podlagi člena 41(1) Uredbe št. 4/2009 in upoštevnih določb nacionalnega prava mora predložitveno sodišče kot sodišče države članice izvršitve odločiti o dopustnosti in utemeljenosti dokazov, ki jih je zavezanec za preživninsko terjatev predložil za utemeljitev trditve, da je svoj dolg v velikem delu že poplačal.

Stroški

52 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah je treba razlagati tako, da na njeno področje uporabe in v mednarodno pristojnost sodišč države članice izvršitve spada zahteva za ustavitev izvršilnega postopka, ki jo je vložil preživninski zavezanec in ki je usmerjena zoper izvršitev odločbe, ki jo je izdalo sodišče države članice izvora in ki je ugotovilo to terjatev, ki je tesno povezana s postopkom izvršbe.

Na podlagi člena 41(1) Uredbe št. 4/2009 in upoštevnih določb nacionalnega prava mora predložitveno sodišče kot sodišče države članice izvršitve odločiti o dopustnosti in utemeljenosti dokazov, ki jih je zavezanec za preživninsko terjatev predložil za utemeljitev trditve, da je svoj dolg v velikem delu že poplačal.

Podpisi